

Конференція трудового колективу

ПІДСУМКИ МИНУЛОГО РОКУ

Напередодні конференції було організовано комісію в складі М. Д. Василевського, М. Ф. Лисицького, В. М. Коробкіної, Г. В. Лагутіна, Н. Т. Полтавець, Г. М. Тімінського, Н. І. Седельної, що перевірила підсумки виконання колективного договору Київського державного технічного університету будівництва і архітектури на 1993 рік.

В результаті перевірки комісія встановила:

1. Ректоратом разом з профкомом проводилася протягом 1993 року спільна робота по соціальному захисту співробітників університету; прийнято ректоратом заходи по збереженню штатного складу працівників; здійснюється будівництво житлового будинку для співробітників університету; всім бажаним була надана можливість одержати земельні ділянки під город в радгоспі Великодимирський (понад 50 чол.); співробітники мали можливість придбати продуктово-лікарські та непродовольчі товари (картоплю, цибулю та ін.). Ректорат за рахунок економії фонду оплати праці виплатив кожному співробітнику 0,75 окладу. Протягом року перераховувалися в профком кошти на соціальну допомогу співробітникам. За рахунок позабюджетних коштів проводилося фінансування медпункту, державного підприємства громадського харчування «Марія», спортивного клубу, санаторію-профілакторію, спортивно-оздоровчого табору та ін.

Здійснювалася часткова компенсація вартості палива та занять співробітників у спортивних абонементних групах, виплачувалася матеріальна допомога, допомагаючи у зв'язку із смертю співробітників та близьких родичів. Регулярно виплачувалися премії співробітникам у зв'язку із ювілеями (50, 60, 70-річчям).

Отже, комісією встановлено, що колективний договір в 1993 році в основному виконувався. Разом із тим деякі пункти договору не виконані, або виконані частково:

2.1. Не розроблено нової редакції правил внутрішнього розпорядку вузу (2, 6, 4, відповідальний проректор Ю. М. Константинов);

2.2. Не всі копії наказів, що стосуються соціально-правового забезпечення співробітників, представляються в профком (п. 4.1.1);

2.3. Несвоєчасно складаються графіки відпустки співробітників і відповідні накази (п. 5.2.1, відділ проректорів та начальнич відділу кадрів);

2.4. Не здійснюється належне збереження та раціональне використання матеріальних засобів та фінансів (що веде до перевитрат позабюджетних коштів) через фактичну відсутність планування та своєчасного складання вапня та своєчасного складання кошторису щодо капітального ремонту та придбання матеріалів (п. 2.7.2, відпов. проректори В. М. Васильєв, М. Ф. Лисицький, гол. бухгалтер Л. Т. Полтавець);

2.5. Не реконструювалася котельня на спортивно-оздоровчого табору та бойлерна в архітектурному корпусі вузу (п. 2.8.2, 2.8.6, відпов. проректор В. М. Васильєв);

23 грудня відбулася конференція трудового колективу нашого технічного університету будівництва і архітектури.

Було розглянуто три питання. Серед них підведення підсумків колективного договору за 1993 рік і доповнення до договору на 1994 рік. З цим виступили ректор А. М. Тугай, голова профкому М. Д. Василевський, заступник голови профкому Г. М. Тімінський.

Голова профкому М. Д. Василевський розповів про зміни в складі профспілкового комітету і про вибори комісії з трудових суперечок.

2.6. Не виконуються деякі положення нового Закону по охороні праці;

2.7. Медпункт не виконав пункти кол. договору 9.1.1, 9.1.2, тобто не організовано облік тривало та часто хворюючих співробітників з метою здійснення їх профілактичного лікування та оздоровлення. (Відповідальна зав. медпунктом А. В. Козіпа);

2.8. Не здійснювався звіт дирекції ідалень про свою роботу (п. 9.4.2) та не практикувався продаж співробітникам та студентам продуктивних наборів, кулінарних виробів та напівфабрикатів (п. 9.4.3). Відпов. директор куста ідалень Г. Ф. Семенов).

ДОПОВНЕННЯ ДО КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ на 1993—1994 рр.

1. У зв'язку з перетворенням інституту в університет колективний договір КІБІ на 1993—94 роки вважати діючим в Київському державному технічному університеті будівництва і архітектури (пропозиція профкому).

2. Пункт 5.1.1. викласти в такій редакції: «Тривалість робочого часу встановлюється 40 годин на тиждень при 5-ти денному робочому тижні».

В зв'язку з цим внести зміни в правила внутрішнього розпорядку щодо початку та кінця робочого дня підрозділів університету. Відповідальний П. С. ВІЛОХ — начальник відділу кадрів. Строк — лютий 1994 року, (пропозиція профкому).

3. Відповідні розділи договору виконувати з урахуванням нормативних документів, прийнятих після затвердження колективного договору, а саме: закону України «Про колективні договори і угоди» від 1.07.93 р.; закону України «Про охорону праці» від 14.10.92 р.; закону України «Основні законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.92 р.; закону України «Про внесення змін і доповнень до закону Української РСР «Про зайнятості населення»; закону України «Про внесення змін і доповнень, що стосуються розгляду індивідуальних трудових суперечок, до Кодексу законів про працю Української РСР та визнання такими, що втратили чинність деяких законодавчих актів» від 18.07.92 р.; інших законів України стосовно со-

ціально-трудового захисту працівників, які будуть прийняті в період дії колективного договору (пропозиція профкому).

4. У зв'язку з відсутністю перспективного фінансування та з метою раціонального використання позабюджетних коштів щоквартально розробляти та узгоджувати з профкомом кошторис витрат, включаючи кошти на соціальний розвиток. Відповідальний ректор А. М. ТУГАЙ. Строк — до 15 числа кожного першого місяця кварталу, (пропозиція профкому).

5. Згідно з Генеральною тарифною угодою затвердити перелік доплат та надбавок в університеті: за суміщення професій (посад), за розширення зони обслуговування або збільшення обсягу робіт; за виконання обов'язків тимчасово відсутнього працівника; за роботу в важких і шкідливих умовах праці; за інтенсивність праці робітників; за роботу в нічний час. Перелік надбавок: за високу професійну майстерність; за високі досягнення в праці; за виконання особливо важливої роботи на строк її виконання.

Ректорату до 15.02.94 р. розробити положення про розміри доплат і надбавок і затвердити його на спільному засіданні ректорату і профкому. Відповідальний ректор А. М. ТУГАЙ, (пропозиція профкому).

6. Перенести виконання п. 2.6.4 колдоговору на II квартал 1994 року (пропозиція профкому).

7. В разі неможливості підтримання нормативних санітарно-гігієнічних умов праці, члени колективу мають право на припинення робіт (рішення приймається на зборах трудового колективу факультету підрозділу згідно із законом про охорону праці).

8. Через радіомережу оперативно та своєчасно інформувати співробітників та студентів з найбільш актуальних питань життя колективу університету. Відповідальний ректор А. М. ТУГАЙ, (пропозиція комісії по контролю за ходом виконання колдоговору).

9. Включити в угодуження про охорону праці адміністрації та профкому питання забезпечення опалювального робочого місця чергових гуртожитків №№ 2, 5, 6, 7, 8 та учбово-лабораторного корпусу, (пропозиція АГЧ).

10. Для раціонального використання бюджетних та позабюджетних коштів та їх економії створити постійну дільну комісію у складі:

Конференція проходила дуже активно. Із спостереженнями, критичними зауваженнями, пропозиціями на ній виступили зав. кафедрою прикладної математики В. М. Михайленко та систем автоматизації проектування і управління В. С. Михайлов, доцент кафедри технології будівельного виробництва О. В. Фролов, зав. кафедрою експлуатації та ремонту будівельних машин І. І. Назаренко, проректор університету М. Ф. Лисицький, головний бухгалтер вузу Л. Т. Полтавець та ін.

ректора
— А. М. ТУГАЙ

першого проректора
— В. А. БАЖЕНОВА

проректора
— В. М. ВАСИЛЬЄВА

головного бухгалтера
— Л. Т. ПОЛТАВЕЦЬ

начальника планово-фінансового відділу
— М. Д. КОРОБКІНОЇ

голови профкому співробітників
— М. Д. ВАСИЛЕВСЬКОГО

голови профкому студентів
— Г. М. ЛАГУТІНА

(пропозиція головного бухгалтера Л. Т. Полтавець).

11. Вважати недійсним «Положення про виплату грошової допомоги із фонду в колективному договорі на 1993—94 роки».

Матеріальна допомога співробітникам і її розмір (часткова компенсація вартості палива, занять в абонементних групах, допомога сім'ям померлих співробітників та допомога на інші цілі) здійснюватиметься за рішенням профбюро підрозділів в межах коштів, передбачених кошторисом профкому, (пропозиція профкому).

12. Збільшити від 5 до 10 днів число відгулів громадським касирам за збільшення обсягу робіт (п. 8.1.9), (пропозиція громадських касирів).

РІШЕННЯ КОНФЕРЕНЦІЇ

1.1. Визнати, що основні пункти колективного договору виконані.

1.2. Затвердити акт перевірки підсумків виконання колективного договору за 1993 рік.

1.3. Доручити ректору університету Тугаю А. М. вжити термінових заходів по забезпеченню виконання невиконаних пунктів, вказаних в акті перевірки і притягнення до адміністративного стягнення відповідальних осіб.

1.4. Затвердити доповнення до колективного договору на 1994 рік.

1.5. З метою більш доцільного використання коштів соціальної допомоги співробітникам, запровадити щоквартально складання кошторису, який необхідно затверджувати до 15 числа кожного місяця кварталу на розширеному засіданні профспілкового комітету.

1.6. Ректорату до 1 лютого 1994

року опублікувати доповнення до колективного договору в газеті університету.

1.7. Комісії по складанню колективного договору відредувати пропозиції, які виникли в процесі обговорення на конференції.

1.8. З метою раціонального використання позабюджетних коштів та економії заробітної плати ректору до 1 січня 1994 року створити комісію з економічних питань. Комісії інформувати трудовий колектив про результати своєї роботи щоквартально.

1.9. Комісії по підготовці колективного договору до вересня 1994 року розробити нову редакцію договору на 1995—98 рр. і підготувати до затвердження його в січні 1995 року.

2.1. У зв'язку з обставинами, що склалися, вивести із складу профспілкового комітету: Г. Ф. Єгорову, В. Г. Николаєнка, Г. І. Тичину, П. П. Чердиченка, В. В. Кривола, С. В. Зіміню.

2.2. Обрати до складу профкому Н. І. Майло — профора кафедри інженерної геодезії.

3.1. Обрати комісію з трудових суперечок у складі: І. Ф. Руденка — декана факультету підвищення кваліфікації викладачів, доцента кафедри хімії; Б. Ю. Мартяна — юриста консультанта університету; Г. М. Кочетова члена профкому; Н. І. Майло — члена профкому.

3.2. Комісії в своїй діяльності керуватися законом України про внесення змін і доповнень до КЗТУ України про працю від 18 лютого 1992 року.

ЩОБ РАЦІОНАЛЬНО ВИКОРИСТАТИ КОШТИ

Виконуючи рішення конференції трудового колективу нашого університету і враховуючи необхідність раціонального використання бюджетних та позабюджетних коштів та їх економію, 5 січня наказом ректорату в університеті створено під керівництвом ректора постійно діючу економічну комісію у складі першого проректора В. А. Баженова, проректорів, М. Ф. Лисицького, В. М. Васильєва, головного бухгалтера Л. Т. Полтавець, начальника планово-фінансового відділу В. М. Коробкіної, голів профкомів співробітників та студентів М. Д. Василевського і Г. М. Лагутіна.

Комісія проводитиме аналіз шляхів повнення позабюджетних коштів та можливість щодо економії бюджетних коштів. На своїх засіданнях комісія щомісячно вирішуватиме питання раціонального використання позабюджетних та бюджетних коштів. Виконання позабюджетних коштів здійснюватиметься лише на підставі рішення комісії. Щоквартально провадитиметься аналіз роботи цієї економічної комісії та інформуватиметься колектив співробітників університету про її результати.

Джерела енергії?

В жовтні Міністерство сільськогосподарства України провело конференцію сільських будівельників з питання використання нетрадиційних та відновлених дже-

ки та біогазові установки. Протягом наступних 10 років намічається впровадити в сільській місцевості до 200 тисяч індивідуальних біогазових установок, 500 тис. геїстоустановок для гарячого водопостачання та обігрівання теплиць,

експериментальний житловий будинок з геїстоустановою, що дозволяє заощаджувати 48—56% теплоти для побутових потреб на рік. В Японії, яка займає четверте місце у світі по використанню сонячної енергії, вже працює

вані з геїстопримачами, які забезпечують +32 °С з квітня по жовтень, і обладнання добре працює. Можливо використовувати геїстоустанови і для обігрівання теплиць.

Головними недоліками сонячної енергії, по-перше, є її невеликий потік, що розосереджений по великій площі Землі. По-друге, нерівномірність надходження теплоти. Тут такі особливості: надходження сонячної енергії залежить від періоду року, влітку потік теплоти набагато більший, ніж взимку, та й сонячних днів зимою набагато менше. Вночі теплота взагалі не надходить. Таким чином перш за все треба теплоту акумулювати. Для цього встановлюють, наприклад, водяні банки-акумулятори. Також можна сонячну енергію концентрувати за допомогою дзеркал. Варіант подібного труб-

частого геїстопримача розроблено і побудовано на кафедрі теплотехніки під керівництвом завідувача лабораторією П. М. Гламаздіна. Позитивною якістю такого геїстопримача є можливість його використання навіть при низьких температурах (пластмаси колектори Братського заводу і КиївЗНДІЕП можливо експлуатувати тільки при температурі повітря вище +3 °С).

Геїстоколектори встановлюють на південній поверхні покрівлі будинку або на невеликій шоглі, щоб вони не затіялися деревами і спорудами. Вароз розроблюються варіанти використання трубастих колекторів для різних об'єктів.

В. ПИСАРЕНКО,
асистент кафедри теплогазопостачання і вентиляції.

Нетрадиційні!

100 тис. вітроенергетичних та вітронасосних установок і 100—150 установок, що використовують термальні води, які дозволяють зекономити 80—90 млн. тонн умовного палива на рік.

Найбільш пекучі сучасні проблеми — енергетична криза та забруднення навколишнього середовища. Вихід — енергозбереження та використання нетрадиційних і поновлюваних джерел енергії.

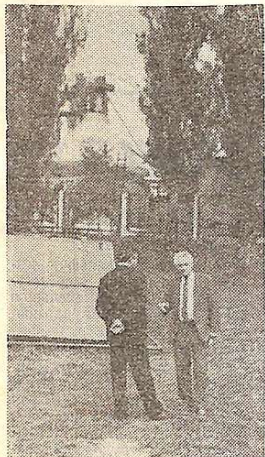
...Роздівлялось журнал «Англія», № 121. На обкладинці — фото цивільного будинку з потужною геїстоустановою. Це нова лікарня Сент-Меріс на півдні Англії, на острові Уайт, розташованому якраз на географічній широті Києва. Нові інженерні системи дають можливість заощадити до 50% енергії. По-перше, великі вікна забезпечують добре освітлення, заощаджують електричну енергію у холодний період року. По-друге, уся південна частина покрівлі зайнята геїстопримачами, які забезпечують потреби гарячого водопостачання. Всіма інженерними системами керує головний комп'ютер лікарні.

У Вірмонії, в горах, побудовано

понад двох мільйонів геїстоустанов для гарячого водопостачання житлових будинків.

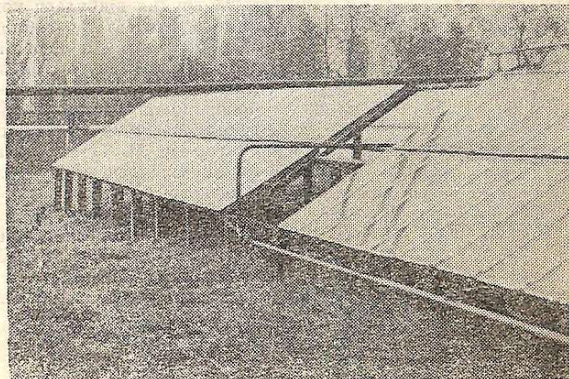
Є перші діючі геїстоустанови й на Україні. Одним з головних інститутів по використанню енергії Сонця є КиївЗНДІЕП. Науковий відділ цього інституту розробив геїстоустанови для цивільних і житлових будинків з пластмасними колекторами, виготовленими з алюмінію, 0,7 м². Алюміній не підлягає корозії, тому обладнання надійне. На дослідній базі інституту у Києві вже на початку травня одержують гарячу воду з температурою +55 °С, що цілком достатньо для побутових потреб.

На фотографіях ви бачите геїстоустанову радгоспу «Росія» Драбівського району Черкаської області. Поки що ця система з 160 колекторами площею близько 100 м² використовується для гарячого водопостачання побутового корпусу свинокомплекса (100 робітників). Але є досвід використання гарячої води для обігрівання біогазових установок. У Обухівському районі біогазові установки кількох фермерів зблоко-

Радгосп «Росія». Фрагмент блоку геїстоколекторів. На задньому плані — біогазова установка.

вел енергії. Відбулася екскурсія в Черкаську область, де були продемонстровані перші діючі геїстоустанови, вітроенергетичні установ-

Черкаська область. Радгосп «Росія». Геїстоустановка з колекторами Братського заводу.

Ми вже знайомили наших читачів з сучасною архітектурою Лівану, його столиці Бейруту. Це була розповідь про те, як сформовані торговельні центри в Бейруті. Сьогоднію аспірант нашого вузу, кафедри основ архітектури та архітектурного проектування **ЕЛЬ ХАРІРІ ХІЛЪМІ** знову розповідає нам про економіку, архітектуру і будівництво деяких торговельних ділових центрів у своїй країні.

— Зараз у нас в Лівані з'явилися специфічні комерційні об'єкти. Вони допомагають розв'язати та модернізації містобудівельних завдань, тому щоб люди стали більш активними у купівлі товарів.

Розвиваються вимоги внутрішньої економіки Лівану. У зв'язку

Теле-хаус-центр в Лондоні.

з цим можна виділити 3 основні групи об'єктів: фінансові об'єкти, торговельні центри та фруктовово-овочеві ринки.

Тепер трохи конкретніше про фінансові об'єкти. В Лівані створений сприятливий клімат для приливу грошей. В 1956 році було прийнято закон про таємність внесків, який зобов'язував керуючих банками дотримуватися абсолютної секретності в інтересах клієнтів банків. На початку 90-х років Бейрут став банківським центром арабського світу. Виникла необхідність сконцентрувати фінансові заклади в одному комплексі, що також сприяло фінансовим зв'язкам між ними.

В одному такому банку-комплексі в комерційному районі міста Сайда розміщено численні банки і великі заклади по обміну ва-

люти. Площа банку 243 кв. м, загальна площа споруди — 152 кв. м. Це восьмиповерховий будинок, має звільну структуру. Великомасштабні приміщення — це широкомасштабний простір без перегородок; в них можна розмістити величезну кількість персоналу,

зорованих композицій завдає шкоди національній архітектурно-художній композиції східного міста. Крім того, такий специфічний будинок, побудований на обмеженій території, має і інші недоліки. Це недостатній комфорт для відвідувачів, тому що відсутні вхід-

Отже, як бачите, «теле-хаус» має великі переваги: може вмістити величезну кількість техніки, що більш корисне для прийому клієнтів, поліпшить персоналу роботу з технікою, ізолюючи його від сторонніх людей, забезпечує безпеку і збереження інформації,

«Затарі-центр» в Сайді побудований в 1991 році, загальна площа 4410 кв. м. крита площа—2580 кв. м. Побудований у сучасному вигляді, складається з 4-х поверхів. Сплаваний центр у вигляді пасажу, розділений на окремі магазини. Перекриття пасажу

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Архітектура комерційних об'єктів

обслуговувати багато відвідувачів в короткій строк, обладнання виконує розмежувальну функцію. Цей специфічний напрямок сприяє комплексному забезпеченню вентиляції, безпеки, висококісню-му природньому освітленню, організації високої дисципліни праці. Художнє оформлення приміщення у вигляді скляних фасадів відображує не лише художню композицію, але і забезпечує хороше освітлення і мікроклімат, звуку і теплоізоляцію. Такий тип споруд різко виділяється навколо та надає більш перспективний вигляд комерційному району міста. Однак, впровадження таких модерні-

ні холи, великі розподільні приміщення.

В міжнародній практиці тепер помітний напрямок до специфічного будинку-спутника, що називається «теле-хаус». Цей супутник належить до більш сучасної категорії споруд, він створений для забезпечення комфортних умов головного приміщення, охорони комп'ютерних систем, для приватних зв'язків великих підприємств.

Такі будинки знаходяться за межами комерційного центру міста, де земельні наділи дешеві, де можна зосередити сучасну кошову техніку великих розмірів. Центральний «теле-хаус» в Нью-Йорку складається з 3-х поверхів. Площа на кожному поверсі, де розміщено обладнання, складає 2525 кв. м, а загальна площа поверхів — 15150 кв. м. Перший поверх — для прийому клієнтів, там також актові зали, ресторани.

має якісний мікроклімат, постійний супутниковий зв'язок, автономному радіостанції і т.

Тепер розповім про іншу групу об'єктів — торговельні центри. Торговельні великомасштабні споруди, що стоять окремо, вперше з'явилися в Лівані в 1989 році. Торговельний центр АВС в Дбаїе, його загальна площа 15 тис. кв. м, з них 5 тис. для обслуговування та складів. В проєкті передбачено його розширення на 2 черги, що сприяє вміщенню 400 автомобілів. Будинок цей розташований на околиці Бейруту, в житловому районі, що служить комфорту відвідувачів та задоволенню інтересів купівлі різноманітних товарів. Ця споруда чотирьохповерхова, має горизонтальне планування, складається з великих залів, що дозволяє регулювати потік відвідувачів у відношенні до торговельної площі. Архітектурно-художня композиція вирішена в модернізованому стилі.

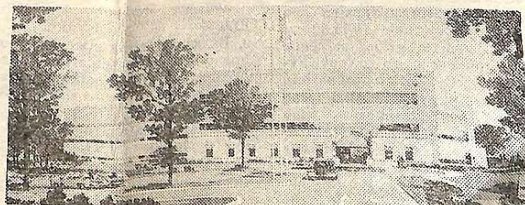
металеві великопрогонні. Цей пасаж сприяв збільшенню кількості магазинів, ізоляції людей від несприятливих кліматичних впливів, спілкуванню відвідувачів, у внутрішньому дворі. В цьому дворі знаходяться також ескалатори та відкритий декоративний ліфт.

Економіка моєї батьківщини вимагає також розвитку ринків сільськопродуктів. Поширення торгівлі на ринках продуктувало необхідність збільшення їх та вивести за межі старої частини міста. На цих ринках здійснюється оптова і комісійна торгівля.

В 1983 році був побудований ринок в районі Геїре (північна частина Бейруту). Такий ринок був побудований в районі Декерман на околиці північного міста Сайда в 1986 році. Цей новий ринок побудований за ініціативою муніципалітету міста. Територія його 42 тис. кв. м, з них 10 тис. кв. м — криті. Складається він з 3 частин: перша — чотири ряди магазинів, загальна кількість їх 60, кожні два ряди їх пов'язані критим простором. Друга частина — адміністративна 3-х поверхова споруда, в якій розташований банк, офіс, ресторан. Третя частина — побудовані будинки, технічні приміщення, наглядовий кіоск, пункт допомоги, душ, санвузли. Передбачені стоянки для легкового та вантажного транспорту. В проєкті передбачено можливість розширення, для лодильників, наприклад.

Банківський центр, м. Сайда.

Теле-хаус-центр в Нью-Йорку.

Літературно-мистецька сторінка

Олена ГОРБИК, студентка

КЛАВИШИ

В белых жемчужинах — черных вкраплениях.
Точность и чуткость, изящность простая.
Звуки сокрыла за тайной свечения
Матовых звезд задремавшая стала.

И легкая и звонкая,
Из звука в звук скользящая,
Я танцевала, тонкая,
На солнце заходящее.

Мелодия котенком
Вилась вокруг, ласкаясь,
В движеньи ветра скользком
То тая, то являясь.

Творенье тела и души —
Мой танец, мой полет.
Хромое время, поспеши!
Я уношусь вперед.

Раскована, открылена,
Над целым миром властная,
Я счастлива, я влюблена,
Единственно прекрасна.

Под дождем покорно проплываю
Мои бедные мокрые мысли.
Их минуты в стада собирают —
Тучи стад над землей зависли.

По мосту навесному из прошлого
Прибежали воспоминания.
Перелетю из пустого в порожнее
Даты встреч и минуты прощания.

В тишине накопilo одиночество,
В шаль закутаюг матерн-лени.
Бесконечность дождя — как
пророчество;
Без надежды, без света, без тени.

Я легкие сети плету
На Вас, мой любимый друг.
Я тонкое вью лассо,
Готовлю колчан и лук.

Я Вас отслежу и настигну,
Большого пушистого зверя,
Что так безмятежно играет,
В погнбель свою не веря.

Я Вас изловлю, изласкаю,
И мы побредем по кругу,
Судьбы виражи повторяя...
Я все Вам сказала, — как другу.

Чем оплачена радость бивания?
Нахождение любви приходядения,
Убывающем сознании познания
И поспертий улыбок солнення.

Из клеиких капель звукоряда
На окна брошен плащ дождя,
Сама-одна, в веках, часами
Теряю Вас, ишу себя.

Из Воска вечности причуды
Всего ушедшего текут.
Под слоем слой. Невозвратимо,
Не всколыхнуть и не вернуть.

Мы в центре вздоха мнрозданыя
Предсмертной пылью филька
Дрожим и таем, замыкая
В себя остаток огонька.

Из застекленной чашы неба,
На землю опадают сны.
Мы исчезаем в точке ночи —
Все учтены и сочтены.

Мне зачем-то дана человечность,
Все желания чувства и разума.
Бездорожье вхождения

в вечность
Слоем жизне-бетона замазано.

Городские слова на морозе хрипят.
Просто лоды вокруг,
сонм мелькающих пят.
Пятна черных витрин, запотевающие дни.
Вечный холод того, что мы вечно одни.

Дружелюбный, теплый поручень метро.
Ты его коснулся мимоходом.
Знаешь, свет ночных вагонных ламп
Пахнет теплым морем, сладким медом.

Ты плывешь ко мне на встречном корабле.
Теплый поручень, как якорь остановки.

Он запомнил: были ты и я,
И меж нами станция недоомолвки.

НЕ УРА

Звезды состарились, небо стерлось,
Цветы увяли в тюбиках красок.
Все, будто живые, но я знаю, — мертвые,
Пустой карнавал истлевающих масок.

КОКТЕБЕЛЬ

Золотом песчинку полон
Бухты голубой бокал.
В дымке ласок воздуха тонет,
Полдень тенью моря стал.

С высоты чужих могил
Небо ближе и теплей.
Ты игрушка Красоты,
Но покинут. Чей ты, чей?

Под красной шалью винограда
Вздрыгнули стоны холодов.
О чем писать? Слова бессвязны,
О чем писать?

Я не нашла того, что не теряла.
Нетерпанные тайны несвои
От нас «себя-и-себе-и-для-себя» скрывают
Чужих миров чужие миражи.

Ты молчишь, ты всегда молчишь,
Позабывший меня, не мой.
Ты грустишь? Ты о чем грустишь?
Бесконечно, как дождь стеной.

Не с тобой. Ты всегда в себе,
И исчезаешь в своих печалях.
Это сон — твоя жизнь на земле,
Странный сон о несбывшихся далях.

РОЗКІШ ВІДЧУТТІВ

Художня виставка, як она ставка внутрішніх світів. Через захарашення і пустки анфілад реалій ми проходимо озирючись. Навішпінки, бігцем, церемоніальним кроком — як хто. І нахабетво цього про (пре) ходження виправдує, вибачає лише наша власна схвильованість. З чого б їй взятись? Мистецтво дарує розкіш відчуттів. Лишень дозволь собі сприйняти цю розкіш, дозволь...
Мабуть, тут доречно зупинитись і вказати від чого і до чого не все йдеться. З 14 жовтня по 7 листопада в «Українському домі» провадилась виставка, Лідія Казаріна-Малух, Олексій Малух, Віктор Казарін. Кожен з митців заслуговує на повагу, але на увагу найбільш заслуговує В. К. Огіє...

Картини Віктора Казаріна (художник, москвич, «тратний покоритель манежа») — це сконцентровані відчуття, зустки. Як не дивно, його мистецтво викликає масове сприйняття, без заперечень і парікань, які так необхідні виникають навіть від спалахів «шедеврів халтури», а це ж,

смію твердити, таке мистецтво. І всі його (Казаріна) титули із знаками охлику, неокспресіоніст, символіст, абстракціоніст, — мають сенс постільки-посльки, а насправді він великий, рідкісний реаліст. Його почуття відверті і, не дивлячись на свою внутрішню складність, лізнаються кожним як добрі знайоми, як свої власні. Вони зрозумілі і близькі, за що і шануємо. Навіть заперечуючи класичне: «Простой народ не любить простоту». А тут є дивна реалістичність. Сюжети виникають з самого життя, і вся їх фантазматорія не в задумі, а в подачі. Хоча сам В. К. не правий, говорячи, що шукаючи манеру 20 років вчився малувати, — справа не в техніці. Вірніш, що на протязі 20-ти років він учився відчувати.

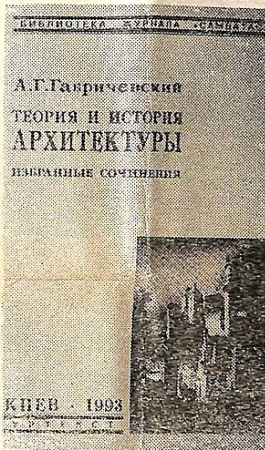
Оскільки враження завжди є спалахом, найбільше досягнення В. К. у тому, що він зумів уповільнити швидкість переживання на час, достатній для його фіксації (до 15 хвилин). Манера письма диктується саме вмінням так відчувати і ще, мабуть, бажанням бути щирим. Бо якби

свідомість могла втримати цей фрагмент потоку почуття, картини були б іншими. Ретельно, розумово, класично виписані — світ, скажімо. Дали.

Що ще вражає в картинах Казаріна, так це фокус ракурсу споглядання. Із кожним кроком віддалення експресія фарб все більше «приходить до свідомості» набуває змісту. Хоча звуку-таки змістом тут є зміст предметів, а не самі предмети. Тобто в зображеннях дієлова і прислівники (що і є виразниками почуття) конкретні, виразні, насичені, а іменники з'являються лише щоб увідрати у себе цей світ і нарешті його своїм ім'ям: «Свято на морі», «Зелений натюрморт», «Портрет сина», «Жовта квітка», «Чайка», «Березовий гай». Іх багато — гучних, самодостатніх, ніжних, до неспокую. Виставка взагалі називалася «Живісно неспокою». А вони (картини реалій і реалій картин) просто є, і сподіваюсь, ще не раз стринуться з нами, в нас... Цікаво.

О. Г.

АРХИТЕКТУРА І СЛОВО

ГАБРИЧЕВСКИЙ А. Г. Теория и история архитектуры: Избранные сочинения / Сост. А. А. Пучков. — Киев: Издание Редакции журнала «Самватас», 1993. — 302 с.

Я рассматриваю рецензии как своего рода детскую болель, которая постигает... новорожденные книги.

Г.— К. Лихтенберг

Мистецтво будівельної форми і мистецтво форми словесної в продаж віків часто йшли поряд, тісно переплітаючись і гармонійно

впливаючись у вінок інших мистецтв і наук. Можна назвати низку визначних постатей культури, відомих своїм внеском одночасно до архітектури і філологічної науки — від М.-П. Вітрувія у Стародавньому Римі й Данила Паломника в Київській Русі до Ф. І. Буслаява і М. Я. Марра у XIX—XX ст. Таким повною мірою є й О. Г. Габричевський. Відомий передусім своїми фундаментальними працями з історії і теорії архітектури (найзначніші, що були колись надруковані з його неосаяного наукового доробку, подаються у рецензованій книжці), він як професійний філолог (у 1915 р. О. Г. Габричевський закінчив історико-філологічний факультет МДУ (також є автором дванадцяти (!) робіт про творчість Гюте (включаючи численні переклади) і кількох інших літературознавчих праць. Перша друкована робота вченого (1914 р.) присвячена не архітектурі, а Пушкіну.

Архітектурознавчі праці О. Г. Габричевського наскрізь просякнуті ідеєю синтезу (всіх видів будівництва у єдиній архітектурі, просторі і масі, образу як єдиного цілого тощо), а одна з праць так і зветься: «Проблема архітектурного синтезу як взаємної організації маси і пространства». Додамо, що в особі О. Г. Габричевського не можна не помітити синтезу самої архітектури з іншими формами світової культури — мистецтвознавством у цілому,

філологією у найширшому її розумінні як любові до багатогранного красномовного слова.

Понад сотню сторінок займає соцідна вступна стаття «Бумажная архитектура А. Г. Габричевского, или Искусство искусствоведения», підготована упорядником і редактором книги А. Пучковим. Термін «паперова архітектура» (очевидно, вперше вжитий у такому значенні — теорії і історії архітектури передуми на папері, тобто у філологічному викладі) також свідчить про синтетичність самої особистості-творчості (нерозривна єдність) О. Г. Габричевського і таку ж синтетичність пізнання його доробку.

Удвічі більшій (чи справедливо це?) од передмови за обсягом коментарі й примітки. У них знаходимо не лише авторитетне архітектурознавче тлумачення тих інших питань, піднятих О. Г. Габричевським, а й усебічний загальнономістеский, філософський і знов-таки філологічний контекст.

Щодо деяких місць книжки можна сперечатися (надто складний стиль упорядника — на противагу думці Дені Дідро: «Архітектура любить велич і простоту», але в цілому вона, безперечно, стане важливою цеглинкою у побудові величного храму вітчизняної архітектурної науки.

Юрій МОСЕНКІС, аспірант.

25 СІЧНЯ — ДЕНЬ СВЯТОЇ ТЕТЯНИ, ЗАСТУПНИЦІ СТУДЕНТІВ.

Євген РЕЙЦЕН

СВЯТАЯ ТАТЬЯНА

Лет сколько? Двести двадцать шесть
Промчалось от Христа,
А сколько дней? Не стесны!
Но вот в один из них и неспроста
Явилась миру ты
И названа была Татьяной,
Не знала ты иной мечты,
Чем той, что от дурмана

Очистишь веру навсегда,
Покончив с серостью заблудших.
Поднялась инквизиция тогда
И казнь назначили тебе одну их худших.

На растерзанье бросили тебя
Голодному и злому зверю,
Но смело льву в глаза глядя,
Твердила ты: я верю, верю!
И Бог хранил, как и всегда,
Тебя в обиду не давая,

Мучители твои взмолились тогда,
Господню веру обретая.

И кровью харкали своей
И в ней они же утопились,
Не свыклись с Верою твоей —
В аду потом все очутились.

Холди ж (хоть все им нипочем)
Не стали распинать тебя, как
Бога,
Срубили все же голову мечом,
Земная кончилась твоя дорога...

Но ты святая! В небесах средь туч
В карете с Богом развезаешь
И как престиж твой там мочу,
Коль на земле студентов олекаешь!

Гриць КРИНИЦЯ

В ОЩАДКАСІ (гумореска)

В черзі в ошадкасі
Стояла бабуса,
Там касирка все кричала,
Бо була не в дусі.

Ось бабуса підійшла
До того вікна:
— Прийміть пляшку з під олії, —
Просить вона, — дощю.

Та як зирнула на неї,
— Що це ви, бабулько?
Це не пункт, — кричить, —
— прийому.

Аж під нісом булька.
— То ж у мене тут на книжці
Дробові лежали,
Грома пляшми пустими
Зараз вони стали.

Я згадала тут про трійцю,
Що Бог нашій любить,
То ж хай буде тут і третя —
Це мене зголубить...

Гей хутчіше, люди добрі,
Заберіть всі свої «пляшки»
Вибухну в них напхайте
Зададїть кондрашки
Тим, хто зрадив Україну,
Люд довів до ручки,
Возить в маздах своїх й мерсах
Кобелі і сучки...

Ось і в мене в руні пляшка,
Бережіть її наоже,
Там касирка все кричала,
Хто розводить теревені
Про красиве життя нове!

МУЗЕЙ науки штату Міннесота знаходиться у м. Сен-Пол — столиці штату. Міннеаполіс та Сен-Пол називають містами-близнюками, бо вони розташовані на різних берегах річки Міссісіпі. Прієтно здивувала велика кількість відвідувачів з дитячого віку, які з цікавістю оглядали безліч різноманітних експонатів, починаючи з кістяка динозавра і кінчаючи художніми виробами індіанців. На відміну від наших музеїв всіх експонатів, які ілюструють різні фізичні явища та закономірності, не лише можна, але й треба торкатися і користуватися ними, повторюючи експерименти при різних параметрах. Тут і креслення кривих Ліссажа, широко відомих в електротехніці, і утворення торнадо (смерчу), і компоновка різних електросхем з деталей, що пропонуються, і складання тра-

мають тут свої фірмові магазини. Дуже цікавий, зокрема, магазин з динамічними голографічними зображеннями, наприклад, «Шекспір, що розмовляє». Тут же перукарні, де на очах сотень людей жінкам роблять відповідні процедури.

Були ми і в зоопарку, що вважається одним із кращих в США. Він має дуже велику територію, яка ще повністю не освоєна. На опорах по кільцю прокладено мопорейку, по якій ходять поїзд. Звірі живуть вільно, у зручних вольєрах, але левів та тигрів ми не бачили, тому що вони забралися в глибину своїх ділянок і там відпочивали. Вперше я бачив тапир, броненосця та китайського бичка, якого ніби було складено з кількох різних тварин.

В одну із неділь ми побували на озері Ребекка, де компанія «Делтакс», в якій працює невістка, влаштувала пікнік. Це роблять

Між іншим, я не бачив на вулицях в США п'яних, може тому, що вони ризикують втратити роботу. Значно менше, ніж у нас, американці п'януть. В більшості державних та приватних приміщень палити заборонено, а ті, хто не палить, в деяких фірмах додатково отримують певний процент до зарплатної плати.

Відвідали ми і казино, де встановлено безліч різних автоматів, але переважали, звичайно, «очко» та рулетка, як механічна з жетонами, так і з круп'є. Понад усе вразила спритність співробітників обох статей та роздають. Оскільки казино було побудовано на землі індіанців, їм надається перевага у прийомі на роботу в цьому закладі.

Діти були на симфонічних концертах і я пересвідчився, що сучасний американський інтелегент відає перевагу класичній музиці.

Диригент не користувався диригентською паличкою, група контрабасів стояла не ззаду, як прийнято в наших оркестрах, а справа. Оркестранти аллодували солісту-скрипалю не ударами смичка на струнах, а як всі глядачі. Виконання було на високому рівні.

Були ми з дружиною на репетиціях українського самодіяльного хору «Дніпро», в якому співають старший син і невістка. Хор цей існує років 20 при одній з українських церков, репетиції відбуваються щовівторка, керує хором племінниця відомого українського композитора К. Стеценка — Кіра Цареградська, яка і сама має чудове сопрано. Хор чотирьохголосний, програма досить цікава, серед них народні і стрілецькі, і пісні, написані сучасними композиторами. Виконання відзначається високим рівнем майстерності. Репертуар записаний

Пам'яті професора О. Я. Хорхота

(26.II.1907—21.XII.1993)

Наступного дня після його смерті пішов перший у цій землі справжній сніг. Два лаконічних повідомлення — у головному корпусі та в архітектурному. Червоне з чорним.

Десь за кілька днів до останньої, дуже тяжкої, хвороби він телефонував вже з лікарні на кафедрі, щоб попередити студентів про відміну чергової лекції на шостому курсі — «стара гвардія». В його віці про це можна було б й не хвилюватися...

Він пішов якось непомітно — всі настільки звикли, що професор Хорхот — символ архітектурного факультету, що не одразу можна й повірити. До останніх виступів на радах факультету, засіданнях кафедр основ архітектури — блискуче формулювання фрази, логіка розвитку думки... І це — трьох років не доживши до дев'яносторічного ювілею...

Разом із смертю таких стовпів, як професор Хорхот, відчуваємо непомітно позбавлення тебе цілої епохи. Для когось — важкої і несправедливої. Хто зараз з більш молодих викладачів володіє трьома європейськими мовами, лише прелюди (ala Рахманінов, його улюблений композитор) для фортепіано і вірші?.. Безперечно, бувають несподіванки. Але хто може похвалитися, що тишу руку Шусева, Гінзбурга, Татліна, Альошина, Рикова, Вербицького, Осмака?.. А ми тиснули його руку. Ergo — теж опосередковано можемо вважати себе знайомими із цими титанами вітчизняної архітектури XX століття...

У цих болючих рядках навряд чи потрібно вистроковувати стислі біографічні дані. Вони є у енциклопедіях. Кожний ювілей професора Хорхота відзначався у професійній пресі.

Автор кількох монографій, безлічі статей, Заслужений архітектор, почесний академік Академії архітектури, доктор архітектури, людина шаленої ерудиції, людина-символ, нарешті, просто «ХОРХОТ» — він вже не поскаржиться колегам, як раніше бувало, що спритні студенти не пропускать його, старого, вперед, заходячи до корпусу архітектурного факультету, факультету, якому було віддано все його життя і насичене творчістю життя.

Фото В. ПОГОРІЛЬЧУКА, лютий 1993 року.

Редактор О. ПРИМАК

АМЕРИКАНСЬКІ ВРАЖЕННЯ

ЧАСТИНА ТРЕТЯ

тєсь за рахунок компанії. Співробітники обов'язково приїжджають з дітьми та родичами. Кожному видали фірмову кепку, а на груди наклеїли бірку з ім'ям та прізвищем. Спочатку всіх запросили до шведського столу з різноманітними стравами та безалкогольними напоями. Після цього присутні розглядали невеличкий

Для розвитку музичного смаку та популяризації класичної музики в скверах або в парках влаштовуються безплатні концерти. Великий зал обидва рази був повним, але темніші американці було дуже мало, може тому, що квитки недешеві. На одному з концертів диригував відомий диригент Девід Зіманн, програма була популярною — «Дух Відня», виконувалася переважно музика Й. Штрауса. На відміну від наших традицій, диригент був одночасно і конференсьє. Коли виконувалася швидка полька Штрауса «На полонанні», він одягнув мисливську смугасту куртку, відповідний капелюх і взяв рушницю. В певний момент музичної теми рушниця стріляла, вгору підкидалася штучна качка, а в кінці польки зверху посліпали пух та пір'я.

А під час виконання твору на турецькій темі диригент одягнув червону феску і в окремих місцях робив відповідні рухи тулубом «по-східному». Було весело і тепло.

на кілька касет. В їхній репертуар я вніс свій невеличкий вклад — подарував диригенту козацький марш «Наливаймо, браття», який сподобався і його вже при нас почали розучувати.

В США живуть представники багатьох релігійних конфесій і всі вони мають свої церкви або собори. В штаті Міннесота найбільше живе німців та скандинавів. Що стосується соборів католицьких, протестантських, баптистських та інших, то вони часто мають сучасні архітектурні форми і конструкції. Є в США і українські церкви. Тільки в Чикаго ми були в двох таких церквах. І хоч вони побудовані недавно, але зберігають традиційні форми православних храмів. Там щонеділі збираються наші співвітчизники, які вже багато років зберігають свою мову, традиції та культуру.

Американці — народ привітний, доброзичливий, контактний. Одного разу, коли я не поїхав автомобусом, а пішов з даунтауна до містечка Сен-Луїс-Парк, де ми жили, не тією дорогою, я на поганій англійській звернувся до одного з автомобілістів на станції обслуговування з проханням показати правильну дорогу, він запропонував мені сісти до нього в машину і відвіз мене додому, хоча йому було і не по дорозі.

Взаємовідносини між американцями характеризуються взаємною повагою та демократичністю, незважаючи на те, стосується це дітини чи літньої людини, безробітного чи хазяїна компанії.

В. МИХАЙЛЕНКО,
заслужений діяч науки України,
доктор технічних наук,
професор.

Малюнки автора.

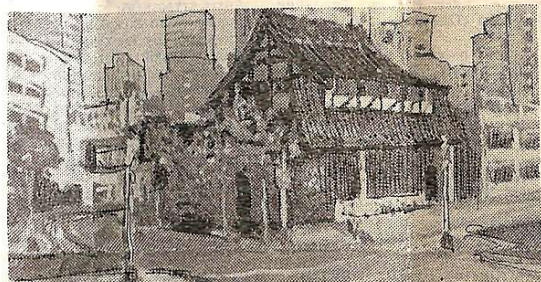

Житловий будинок в Сент-Луїс-Парку м. Міннеаполіс. Листопад 1993 р.

екторії маятников, що рухаються у взаємоперпендикулярних площинах, і рух кульки по спеціальній поверхні обертання і багато іншого. Після знайомства з цими ефектами можна зайти в кінозал музею з амфітеатром, над яким на всю стелю поширюється сферичний екран. Демонструвався науково-популярний фільм про акул, завдяки величині та формі екрана створювався ефект присутності.

В одну із субот ми поїхали в центр розваг «Молл оф Америка». Це грандіозна споруда, за величиною та призначенням — друга в світі. Почалося все з паркування автомобіля в одному з семинверсних гаражів, де під дахом вже не було місця і нам довелося стати на 7-му поверсі проти неба. Ця споруда, відкрита в минулому році, виконана в металевих конструкціях. В ній розміщена неймовірна кількість магазинів, ресторанів, кафе, які оточують величезний, критий зверху об'єм, де влаштовані десятки розважальних закладів: американські гори, горизонтальні та вертикальні каруселі, стріляба з водометів по цілях, складання різних об'єктів з кубиків на шинках, ванна з пластикових кульок, куди стрибають діти, батути, багато-багато іншого.

Крім магазинів, тут же невеличкі зали для дорослого та дитячого баскетболу, боксерські груші і ін. Всі провідні фірми Америки

Японський ресторан на вул. Ніколет в Міннеаполісі. Листопад 1993 р.

Втрачені пам'ятки архітектури Києва

В книзі М. Закревського на стор. 216 про цю церкву повідомляється, що знаходилася вона на південно-західному боці Либедської площі, куди була перенесена в 1835 році з Печерська. М. Закревський датою її заснування називає 5 липня 1766 року, і перше її місце було на Печерську, поблизу старої фортеці проти західних воріт її.

На честь цієї церкви до 1835 року ця частина Печерська від Проваля до Звіринця і Нової

Слобідки називалася Володимирською частиною.

Після перенесення в 1837 році до неї був прибудований теплий приділ в ім'я святиителя Митрофана Воронежського.

За повідомленнями, вміщеними в карті «Пам'ятки Києва, знищені в XX столітті», церкву святого Володимира зруйнували в 1930-ті роки, а на її місці зараз Палац культури «Україна».

Невелике її зображення, вміщене в книзі «Київ тепер і пре-

жде», і тільки, за цим малюнком ми можемо щось сказати про її архітектуру. Певні закономірності тут помітні. Насамперед, впадає в очі дуже вдала, пропорційна гранчаста церква, вирішена в барочних традиціях. Найірогідніше, що такою була церква під час її будівництва, а прибудови її дзвіниці з'явився після її переносу на нове місце і датовані вони II половиною XIX століття (ймовірно, 1880-ми роками). Дзвіниця має еклектичний характер,

шатрове завершення та трикутні фронтони.

Більш пізні прибудови значно погіршили загальний вигляд церкви святого Володимира, і через т є вона частково втратила свій бароковий характер. Однак, на її прикладі можна простежити зміну архітектурних стилів в дерев'яному культурному будівництві.

Ю. ІВАШКО-БАДЗЮХ,
аспірант.

Церква святого Володимира